

призму формування нової концепції і підвищення соціальної ролі бухгалтерського обліку [3].

Кожен з науковців, хто переймається проблемами бухгалтерського обліку зобов'язаний прислухатися до власного голосу стосовно оновлення його теорії, методології з метою вдосконалення облікової практики.

Література:

1. Пушкар М. С. Метатеорія обліку або якою повинна стати теорія / М. С. Пушкар // Монографія. – Тернопіль, Карт – бланш, 2007. – 359 с.
2. Панков В. В. Институциональная теория бухгалтерского учета и аудита: / В. В. Панков // учебное пособие. М.: - «Информ бюро», 2011. – 168 с.
3. Гуцайлюк З. В. Облік і контроль у ринковій економіці: елементи концепції: З. В. Гуцайлюк // Монографія / . – Тернопіль: Крок, 2013. – 176 с.

УДК 657

Крупка Я.Д.,

д.е.н., професор кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

НОВІ ПІДХОДИ ТА ПРИНЦИПИ РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Інвестиційна діяльність є однією з найважливіших сфер господарського життя підприємства. Вона охоплює значні часові періоди, ґрунтується на довгостроковій перспективі, вимагає значних фінансових ресурсів для оновлення матеріальної бази, запровадження інноваційних технологій, розширення виробництва, завоювання нових ринків сировини та енергетичних ресурсів, збуту випущеної продукції.

Однак сучасна методологія обліку та розкриття інформації спрямована в основному на формування змісту та принципів поточної операційної діяльності підприємств без врахування технологічних, організаційних та правових особливостей здійснення інвестиційних процесів на підприємстві.

При цьому часто порушується найбільш суттєве обмеження, що впливає з основоположних концепцій і принципів бухгалтерського обліку: зиск від облікової інформації для осіб, які приймають рішення, має бути вищим, ніж витрати на одержання цієї інформації. Співвідношення "витрати-результат" вважається однією з найбільш важливих характеристик облікової інформації, особливо в інвестиційній сфері. Всеохоплююче обмеження "вигода вище від витрат" дозволяє встановити глибину облікової інформації, необхідний ступінь деталізації облікових та звітних даних щодо минулих і теперішніх подій з перспективою реальної оцінки ефективності інвестиційних вкладень на майбутнє. До того ж не можна не згадати ще про одне дуже важливе обмеження в обліку – суттєвість інформації. Воно близьке до попереднього і означає обмеження порогу визнання інформації. Вважається, що статті і суми,

які мають невелике значення, хоч і відображаються в обліку, не повинні розкриватися окремими позиціями у фінансовій звітності. Це зумовлено тим, що така інформація є несуттєвою.

Міжнародні стандарти обліку об'єднують ознаки суттєвості, своєчасності та використання для прогнозування у єдиний принцип - доречність. Під доречністю розуміється здатність інформації впливати на рішення, що приймаються на її основі. У вітчизняній практиці довгий час цей принцип не вважався пріоритетним. Лише у національних П(С)БО даються застереження щодо необхідності розкриття у звітності суттєвої інформації, відсутність якої може вплинути на прийняття рішень користувачами.

У сфері інвестиційної діяльності дуже важко встановити межу визнання інформації. Це зумовлено тим, що в обліку і звітності повинна бути подана різнобічна інформація, що характеризує об'єкт інвестування з таких позицій:

- а) з позиції інвестиційної привабливості;
- б) наявних інвестиційних ресурсів і витрат;
- в) для визначення ефективності інвестиційних вкладень.

Це означає, що для прийняття рішень в інвестиційній сфері може використовуватися, практично, весь обсяг обліково-аналітичної інформації, що стосується як операційної виробничо-комерційної діяльності, фінансових операцій, так і суто інвестиційної сфери для встановлення структури і обсягів реальних вкладень і фінансових інвестицій, джерел їх фінансування, інших доходів і витрат від операцій з необоротними активами.

Ще одним обмеженням, яке застосовується при формуванні і розкритті облікової інформації, є принцип консерватизму(обачності). Його прихильники вважають, що при формуванні правдивої інформації про діяльність і фінансовий стан підприємства особливу увагу необхідно надавати уникненню:

- а) переоцінки активів і доходів; б) недооцінки зобов'язань і витрат.

На користь консерватизму в бухгалтерській справі висувається ряд аргументів: песимізм бухгалтерів нейтралізує надмірний оптимізм власників, інвесторів, менеджерів; завищення прибутків і оцінки майна є небезпечнішим для власників фірм, ніж недооцінка прибутковості; для бухгалтера є доступними більш значні обсяги інформації, ніж для інвесторів.

У міжнародних стандартах обліку принцип обачності разом з принципами повноти, правдивості, нейтральності, превалювання сутності над формою, характеризує таку важливу якісну характеристику як достовірність інформації. Достовірною вважається інформація, яка не містить помилок та упереджених суджень.

В інвестиційній сфері принцип обачності мав би бути на першому місці. Це пов'язано з тим, що у капітальні та фінансові інвестиції вкладаються значні суми коштів. Між вкладенням та одержанням вигоди від них проходить значний проміжок часу. Спрогнозувати майбутні очікувані вигоди наперед на 5-10 років дуже важко через велику невизначеність. На їх величину може мати вплив значна кількість сторонніх чинників та системних ризиків, незалежних від учасників інвестиційного процесу. Тому в цих умовах дієве застосування принципу обачності є вкрай необхідним.

Отже, здійснення інвестиційної діяльності вимагає розкриття значних обсягів облікової та іншої інформації для:

- оцінки інвестиційної привабливості того чи іншого об'єкта;
- пошуку необхідних для реалізації інвестиційних проектів фінансових та матеріальних ресурсів;
- узагальнення величини проектних і фактично понесених витрат, що становлять основу при первісній оцінці уведених в дію необоротних активів;
- розрахунку прогнозованої та фактичної ефективності інвестиційних проектів та програм.

Більша частина цієї інформації формується за великі проміжки часу в умовах значної невизначеності та ризику. Тому при розкритті інформації щодо інвестиційної діяльності найбільш повно повинні використовуватись такі основні принципи та обмеження в обліку і звітності, як принцип суттєвості та доречності, обачності з врахуванням основоположного обмеження «вигода вище витрат».

УДК 657

Лаговська О.А.,

д.е.н., доц., професор кафедри обліку і аудиту,
Житомирського державного технологічного університету

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНТЕГРОВАНИХ МОДЕЛЕЙ ЗВІТНОСТІ

Фінансова звітність як інформаційна база прийняття управлінських рішень не виправдовую себе в силу зростання ролі нефінансових індикаторів. Ще в 1986 р. відомий американський вчений, статистик та консультант з менеджменту Демінг У.Е. назвав управління на основі лише очевидних цифр без належної уваги до відсутніх якісних показників або тих, що не піддаються обліковому відображенню, однією з «смертельних» хвороб менеджменту.

Цю ситуацію яскраво ілюструють дослідження Міжнародного комітету з інтегрованої звітності, відповідно до яких тільки біля 4 % економічних агентів розглядають фінансову звітність як джерело інформації з достатнім ступенем інформативності. За словами Х. Драгера, директора Міжнародного комітету з інтегрованої звітності: «Корпоративна звітність стала достатньо громіздкою, обтяжливою та часто незрозумілою» [1].

Все це обумовлює необхідність насичення бухгалтерської звітності широким спектром інформації нефінансового характеру. Однак, незважаючи на ряд переваг, що дозволяє отримати додаткове розкриття нефінансової інформації (диверсифікація джерел фінансування; знищення вартості залученого капіталу; мінімізація ризиків підприємницької діяльності; оптимізація витрат; підвищення рівня задоволення груп заінтересованих осіб

1 Джерело: <https://docs.google.com/file/d/0BwylRrJiEheaSkVoZmxYWnAtYjQ/edit?pli=1>